

GÜNÜMÜZ MEDYA VE ÇOCUK İLİŞKİLERİ SİYASETİ

FATMA ÜLKÜ YILDIZ*

"Kitle İletişim Araçlarından gelen en önemli mesaj iyi uykulardır."

Rigel

GİRİŞ

Her türlü bilgiyi insana ve topluma ileten, eğlendirme, bilgilendirme ve eğitime gibi üç ana sorumluluğu olan görsel, işitsel ve hem görsel hem işitsel araçların tamamına *medya* adı verilmektedir(1). Bilim ve teknoloji alanındaki hızlı gelişmeler, iletişim araçlarının kendini sürekli yenileyerek ve karışık hâle getirerek ilerlemesini sağlamıştır. Özellikle televizyonun gelişmesiyle radyo, film ve basılı araçlar azalmış, televizyon ve İnternet en önde gelen haber alma, eğitim ve eğlence aracı hâline gelmiştir. Büyükler arasında İnternet, I pot vb şeylerden sonra televizyon en çok etkisi altına alan medya ortamı olmuştur. Bilgisayar vb. araçlar kullanamayan çok küçük çocuklar hatta bebekler bile saatlerce televizyon önünde tutkulu bir şekilde kalabilmektedir. Bu durumun en önemli sebebi 0-3 yaş bebekleri uyarıcı almaya çok açıktır ve görsel uyarılar bu dönem bebeklerinin çok dikkatini çeker. 3-7 yaş çocukları eğer dışarıya çıkamıyor ve eve bağımlı bırakılıyorsa en önemli oyalama aracı olarak televizyon değerlendirilmektedir. 7-15 yaş için önemini koruyan İnternet, oyunlar ve sosyal medya çağdaş toplumların çocuk paradigmasını âdeta törpülemektedir.

Çağdaş toplumların çocuk paradigması, üç temel ilkeyi benimser:

1. Her doğan çocuğun hayata iyi bir başlangıç yapması.
2. Nitelikli eğitim alması.
3. Her çocuğun yeteneği doğrultusunda potansiyellerinin geliştirilmesi, sosyalleştirilmesidir (14) ak.(Mora 2011).

Çok değişik travmatik sebeplerle çocuğun toplumsallaşmasında temel olan aile ortamından mahrum kalması, medya üzerinden toplumsallaşmasına neden ol-

* Selçuk Üniversitesi Mesleki Eğitim Fakültesi Öğretim Görevlisi.

maktadır. (Mora 2011). Hâl böyle olunca medya çocuk ilişkisinin önemi bir kat daha artmaktadır.

Çocuk-Medya

Aptal kutusu olarak da ifade edilen televizyonlar hazır mamalar gibi çocuklara sunulmaktadır. Çocuklar da büyük bir ilgiyle âdeta büyülenmişçesine her evde hatta kurumda bulunan televizyonlara bağımlı hâle gelmişlerdir. İşte tam bu nedenden dolayı bu araçların çocukların gelişim ve eğitimindeki olumlu olumsuz yönlerinin bilinmesine ve buna göre önlemler alınmasına ihtiyaç vardır. Bu konuyla ilgili yapılan araştırmalar televizyonun çocuklar üzerinde şu olumlu etkileri yaptığını göstermektedir:

1. Çocukları eve bağlar ve aile bireyleri arasında yeni ortak ilgilerin doğmasına neden olur.
2. Çocukları düşünmeye yönlendirir.
3. Çocukların boş zamanlarını iyi değerlendirmelerini sağlayacak ilgiler uyarır, bilgilerini artırır.
4. Küçük çocukların dil gelişimine ve kelime haznesinin gelişmesine yardımcı olur (Ülgen-Fidan 1991: 30).

Olumsuz etkileri ise kabaca şöyle saptanmıştır:

1. Çocuklar (gelişimlerinin gereği olarak) çoğu izledikleri şeyi gerçekmiş gibi algılamakta ve bu nedenle doğruyla yanlış ayıramamaktadır.
2. Çocukları pasifleştirir, onları etkinlikten alıkoyar, yaratıcılığı engeller (Ülgen-Fidan 1991: 31).
3. Çocuklar üzerinde ailenin ve içinde bulunduğu toplumun değer yarguları ile çatışan farklı değerler dayatılmaktadır.
4. Ebeveyn tarafından kontrolü zor bir ortam yaratmaktadır.
5. Aşırı televizyon izlemek madde bağımlılığı etkisi yaratmaktadır (Öztanrıöver 2008).

6. Rüya körleşmesine neden olmaktadır (Rigel 2000).

Gününün büyük bir bölümünü TV karşısında geçiren yetişkinler ve çocuklar, kendilerindeki değişikliği fark edemeden değişmektedirler. Uzun süre TV izleyen çocuklar, özendikleri karakterlerle özdeşleşmeleri sonucu "başka dünyada yaşama" sürecine yönelmektedirler. Bu durum, öz güvenleri ve hayata bakış açılarını olumsuz etkilemektedir. Üstelik trans hâline geçerek pürdikkat kesilen çocukların, izlediği her şeyi bilinçaltına yerleştirmektedirler. Böylece çocuklar; izledikleri hangi tarz ve içerikte program olursa olsun istenilen veya istenilmeyen her türlü mesajı alacaklardır. Programda şiddet varsa şiddeti alıp bunu yaşamında uygulayacaktır. Reklamları izliyorsa bunların alınmasını sağla-

Çok değişik travmatik sebeplerle çocuğun toplumsallaşmasında temel olan aile ortamından mahrum kalması, medya üzerinden toplumsallaşmasına neden olmaktadır.

yıp tüketici pozisyonunu güçlendirecek, alınmaması durumunda da çöküntü hali yaşayarak psikolojik boyutta sorunlar oluşacaktır(Öztanrıöver 2008).

Bağımlılık oluşmuş bireyin televizyona baktığı sürece kendini iyi hissettiği, kapatıldığı an sıkıntıya girdiği, aşırı televizyon izlemenin sonucunda "madde bağımlılığı" etkisi yarattığı da iddia edilmektedir. Bu durum çocukların yanı sıra yetişkinleri de etkilediği bilinmektedir. "İzlediğim dizi zihnimi dağıtıyor." gibi söylemler, yetişkinler tarafından sıkça ifade edilmektedir. Aslında dağıtmıyor, bu durum yorgunluğa ve sıkıntıya yol açıyor. Madde bağımlılığı gibi etkilediği için yalancı mutluluk hâli veriyor. Üstelik araya giren reklamlar ve dizinin kendisi kadar özetiyle de 3,5-4 saatlik bir süreyi sizden âdeta çalıyor. Sonuçta, yetişkini model alan; bu yolla televizyona iyice bağlanan kendine güveni olmayan, bağımlı ve ilgi alanları kısıtlı sanal çocuklar yetiştiriyoruz. Biraz büyüyünce İnternet bağımlısı çocuklar oluyorlar. Özellikle küçük çocuklarda uzun süreli televizyon izlenmesi bir tür hipnoz etkisi yaratmaktadır. Bu durum, trans konumuna geçirmesi dolayısıyla kendine güveni olmayan, bağımlı ve ilgi alanları kısıtlı, sanal dünyada yaşama eğilimli birey oluşumuna zemin hazırlıyor. Çünkü çocuklar, ilgileri sadece televizyona yönelik olduğu için âdeta sanal bir dünyada yaşarlar. Çocuklar, iletişim kurma becerisinin yanı sıra gerçek hayatta öğreneceği birçok şeyi öğrenemez oluyorlar ve çocukların öz güvenleri ve hayata bakışları olumsuz etkileniyor (Öztanrıöver 2008).

Medya ve Çocuk

Aileleri olduğu hâlde çocukları böylesine etkileyen *medyanın çocukları algılama biçimi* problemin kaynağını oluşturmaktadır. Medyanın çocuğu nasıl temsil ettiği, her birey tarafından sorgulanmalıdır. Ancak sorgulanan medya kendini düzeltebilir. Çocuklar medya tarafından; tüketim nesnesi olarak temsil edilmekte, teşhir edilmekte, damgalanmakta ya da dışlanmaktadır. Çocuk fuhşu, organ kaçakçılığı, cinsel istismar, eğitim ve sağlık hizmetlerinden mahrum bırakma, çocuk emeği sömürüsü, sokak çocukları, yakınları tarafından cinsel taciz ve istismarlar haber yapılmaktadır (Alankuş 2007b: 28 ak: İnal, 2011: 425). Mora'ya göre; Bunun nedenlerinden biri, medyanın erkek egemen bakış açısına sahip olmasıdır. Diğeri ise, çocukların, egemen ideolojinin onlara biçtiği role göre kategorize edilmesinden kaynaklanır. Medyada, "Düşünmeden üret." mantığının devamını sağlayacak değer yargılarını yeniden üreten egemen anlayış, haberlerde yer alacak toplumsal kavramları iyi/kötü üzerinden kurgular. Kitle medyasında ya ünlü/popüler ya da marjinal olan yer alabildiğinden, sıradan bir çocuğun medyada yer alabilmesi, ancak ya mağdur ya da suçlu olduğunda mümkün olabilmektedir. Bu durumun ortaya çıkmasında, medyanın ekonomi-politiği, profesyonel gazetecilik kodları, medya üretiminin hiyerarşik yapılanması ve kaynak kullanımında gücü/erki elinde bulunduranlara bağımlı kalması ve toplumsal cinsiyet faktörü etkili olmaktadır.

Uzun süre TV izleyen çocuklar, özendikleri karakterlerle özdeşleşmeleri sonucu "başka dünyada yaşama" sürecine yönelmektedirler. Bu durum, öz güvenleri ve hayata bakış açılarını olumsuz etkilemektedir.

Böylece medyada, gücü/erki elinde bulunduranlar daha fazla, daha olumlu ve hiyerarşik sıralamada daha avantajlı konumda temsil edilirler. Medyada, kamusal alanda üretilen bu temsiller ise, toplumsal birer anlama dönüşerek gündelik yaşamda etkili olur. Bu nedenle medyada kimin nasıl temsil edildiği ve temsil olarak nelerin seçildiği ve nasıl aktarıldığı çok önemlidir.

Çocuğun medyada tüketim nesnesi/arzu nesnesi, suçlu ve mağdur olarak temsil edilmesi, teşhiri medya tarafından damgalanması, bunun da toplumsal damgalanma ve dışlanmaya neden olması çocuğun çocuk olma hakkını elinden almaktadır.

Küresel medya ağının piyasaya sunduğu, günümüz tüketim söylemi, bireye "işte, kim olduğunu belirleyen ve istediğin zaman sahip olabileceğin nesne" diye seslenmektedir. Bunlar sadece zihinsel kategoriler değildir, fiziksel bir varlıktan türetilirler ve temel özellikleri kültürel bir üretimin nesnesi olmaları; yani meta karakteri taşımalarıdır. Tüketim nesnelere, geçici tatminler sağlayan, elde edildiği anda tükenen, geçici bir mutluluk hissi yaratır. Kitle medyası, ikiyüzlülükle, bir taraftan sanki çocuk pornosu ile ilgili olay hakkında haber veriyor gibi başlık atmakta, diğer yandan da çocukların mağduriyetini ve masumiyetini, cinsel haz uyandıracak şekilde pazarlamaktadır.

Çocuğun medyada tüketim nesnesi/arzu nesnesi, suçlu ve mağdur olarak temsil edilmesi, teşhiri medya tarafından damgalanması, bunun da toplumsal damgalanma ve dışlanmaya neden olması çocuğun çocuk olma hakkını elinden almaktadır.

Mora'nın yaptığı bir araştırmada; "Çocukların kitle medyasında nasıl temsil edildiği sorunsalına örnek araştırma olarak 12 Temmuz-12 Ağustos tarihleri arasındaki "Star", "Akşam" ve "Hürriyet" gazetelerinde çocuklarla ilgili haberlerin içerik analizi yapılarak, aşağıdaki sorular çerçevesinde çocukların medyada nasıl temsil edildiği sorunsalına yanıt aranmıştır:"

1. Çocuklar medyada ne kadar temsil ediliyor?
2. Çocuklar medyada nasıl temsil ediliyor?
3. Çocuklar haber içeriğinde hiyerarşik olarak hangi sırada veriliyor?

İçerik analizi sonucunda, 128 haberden 114'ünün çocuk mağduriyeti ile ilgili olduğu tespit edilmiştir. Çocuk haberlerinden altısı çocuk failidir. Ünlü çocukları ile ilgili haber sayısı altıdır. Başarı öyküsü haberi bir tanedir. Genel çocuk haberi bir tanedir.

Araştırma sonucunda: Şiddet uygulayanların dışında çocuklar, haberlerde edilgen bir konumda, şiddete maruz kalan ya da afet, kaza, trajediden zarar gören konumunda temsil ediliyorlar.

Eğitim haberlerinde, sistemin işleyişinden ya da yanlış soru, hatalı puan hesaplama benzeri durumlar nedeniyle mağdur olan, sağlık haberlerinde, çocuklar hasta, mağdur olarak temsil edilmektedir.

Haber içindeki hiyerarşide, çocuklar üzerinde iktidar/şiddet uygulanan -tecavüz, dayak, kaza, afet, yakınıni kaybetme, hastalıktan mağdur olma, yanlış tedavi, yanlış ameliyat, hastane masraflarını ödeyemeyen ailenin onu terk etmesi, puan hesaplama hatası- mağduriyet haberleri ağırlıktadır.

Ayrıca çalışma esnasında, hiç gereği ve ilgisi olmamasına rağmen haberlerde, kucağa alınmış küçük çocuk ya da haber aktörünün yanında bulunan çocuk görüntüleri olan fotoğraflar görülmüştür. "Haz", "eğlence", "duygusallık" üçlemesiyle, kitleyi oluşturan bireylerin ortak özelliklerine hitap eden kitle medyası, çocuğun masumiyetini ve mağduriyetini haberde tüketim nesnesi olarak kullanmaktadır. Dolayısıyla, çocuğun haberin pazarlanmasında, hedef kitle üzerinde çekici etkisi olduğu söylenebilir (Mora 2011). Kısaca medyanın kendi politikalarının içinde çocuk, yetişkinlerin duyarlı olduğu araç olarak kullanılabilir.

Medya-Siyaset

Siyaset, devlet işlerini düzenleme ve yürütme sanatıyla ilgili özel görüş veya anlayıştır(3). Siyasetin görevi çözüm üretmektir. Bu nedenle de evin içinde dahi ailenin kontrolünden çıkan durumları daha önceden denetlemek, ortak değer yargılarına uygun bir süzgeçten geçirmek, üretilecek politikalardan biri olmalıdır.

Geleneksel eğitim anlayışı, aile bütünlüğüne ve kültür anlayışına dokunmamak gerektiğini ve bu konudaki sorumluluğun aileye ait olduğunu düşünse de 1990 yıllarında başlayan televizyonlarda iç düzenlemelerle çocukların televizyon izleme saatleri, denetlemelerin artması gibi önlemler alınmıştır.

2000 yılında Birleşmiş Milletler ve Avrupa Birliği kararları temelinde yeni düzenlemeler getirilmiş, görsel-ışitsel ve enformasyon hizmetlerinde Çocukların ve İnsan Onurunun Korunmasına Dair Tavsiye Kararı 28 Mart 1999 tarihinde Avrupa Konseyi tarafından kabul edilmişti. 2006 yılında da gözden geçirilmiştir. Avrupa Birliğinin ortak eylem planı içinde Türkiye de yer almıştır. Eylem planı dört alanda etkili önlemleri öngörmektedir:

1. Güvenli bir ortam yaratılması: Özellikle İnternet endüstrisinin öz düzenleme yoluyla yönetim kodlarının hazırlanması ve şikâyet hatlarının geliştirilerek yasa dışı içeriklerin tespit edilmesi ve bu konuda uluslararası bir anlayışın geliştirilmesinin sağlanması,

2. Filtreleme ve izleme sisteminin geliştirilmesi: Kullanıcıların kendileri ve ailelerini korumak ve uyarmak üzere, içeriği tanımlayıcı ve engelleyici teknik sistemlerin geliştirilmesini teşvik etmek.

3. Farkındalık yaratacak politikalar oluşturmak: Hedef izleyici kitlesinde farkındalık yaratacak, dilsel ve kültürel özgürlükleri de dikkate alan temel materyaller geliştirmek.

4. Destek eylemleri: Yasal uygulamaların ve uluslar arası iş birliklerin harekete geçirilmesi (Timisi 2011).

Kitle medyası, ikiyüzlülükle, bir taraftan sanki çocuk pornosu ile ilgili olay hakkında haber veriyor gibi başlık atmakta, diğer yandan da çocukların mağduriyetini ve masumiyetini, cinsel haz uyandıracak şekilde pazarlamaktadır.

Medya, Çocuk, Siyaset

Medyayada siyasete can veren ve önemli kılan şey insandır. Bu nedenle çocuk bu üç temel olgunun içinde en önemli olandır. Çocukların medya için politika üretmesi, dünyada 1933'te Leavis'in ve öğrencisi Thompson ilk medya kitabını 1933 yılında çıkarmasıyla başlamıştır. Bu kitabın içinde " gazete, roman ve reklamla ilgili sınıf içi eksersizler bulunmaktadır. Türkiye de ise 1995'te çocuk hakları sözleşmesi ile, 2000 yılında "Birinci Çocuk Formu"nda başlamıştır. Bu form da; Türkiye'nin her köşesinden gelen 81 il temsilcisi çocuk "Medyada Sorunlar" başlıklı çalışma grubunda "Çocuklar medyada katılım hakkına ne kadar sahiptir?" sorusunu tartışmışlardır. Aşağıda çocukların verdiği cevapları kapsayan tutanaklardan bazı görüşler yer almaktadır (Ertürk-Gül 2006 ak. Tekinalp-Gül 2011).

"Haz", "eğlence",
"duygusallık"
üçlemesiyle, kitleyi
oluşturan bireylerin
ortak özelliklerine
hitap eden kitle
medyası, çocuğun
masumiyetini ve
mağduriyetini
haberde tüketim
nesnesi olarak
kullanmaktadır.

Hatay delegesi; "RTÜK vermiş olduğu cezalarla televizyon kapanıyor. Bunların yerine bence çocuklara eğitici, öğretici belgeseller, çizgi filmler olabilir, kan, şiddet içermeyen yayınlar olabilir. Diyorsunuz ki, ceza veriyoruz, hem yayın yapıyor. Bunun yerine, ceza yerine para cezası verilsin, ekran kapanacağı yerde belgeseller, eğitici öğretici yayınlar yayınlanmalı."

Isparta delegesi; "Medyada çocuk programı yapıldığı zaman biz çocuklardan fikir alınmasını istiyorum ben. Ne tür program yapalım ne tür program seversiniz? Eğitim hakkında, oyun hakkın da."

İstanbul delegesi; "Bence çocuklar için bir kanal düzenlenmeli, içinde çocukların seyredebileceği, eğitim alabileceği bir kanal olmalı. Ben şahsen sosyetik kadınların ne yaptığını merak etmiyorum. Eğitim alabileceğim bir şeyler görmek istiyorum. Eğer bunu kendileri yaparsa, belki çok kişi izlemeyecek, ama en azından bir-

kaç kişi yararlanabilir bundan." (Tekinalp-Gül 2011).

2000 yılında başlatılan bu yaklaşımdan sonra; Çocukların çözümün içine alınması, çocuklarda farkındalık yaratılması, çocukların kendi kendilerini, değer yargılarını analiz ve sentez etme yeteneğini kullanması, tüm bunlar içinde medya-okuryazarlığı eğitimi almaları gereği ortaya çıkmıştır. RTÜK Üyesi Prof. Dr. Yerlikaya'ya göre, Türkiye'de, 2006-2007 öğretim yılında beş pilot ilde ilköğretim okullarında Milli Eğitim Bakanlığı ile iş birliği içerisinde medya okuryazarlığı dersleri başlatılmıştır. Yerlikaya'ya göre, bu uygulama 2007-2008 öğretim yılından itibaren bütün Türkiye'ye yaygınlaştırılmıştır. Ayrıca, 23 Nisan 2006 tarihinden itibaren medya programları konusunda uyarıcı "Akıllı İşaretler Sembol Sistemi" hayata geçirilmiştir (Mora 2011).

Çocukların Medya Okuryazarı Olmalarını Gerektiren Sebepler

1. Medya mesajlarının çeşit ve sayı olarak artması: Medya aile, okul gibi temel eğitim kurumlarının önüne geçmiştir. Çocuklar medyanın mutlak bir mesajla var olduğunu, bu mesajların kim tarafından, neden, nasıl ve hangi amaçla ne tür içerikle gönderildiğini öğrenmesi gerekmektedir.

2. Medyanın objektif olamaması: Medya aracılığı ile ırksal, cinsel, etnik, dinsel, sınıfsal, bölgesel, dilsel, kuşaksal yaşsal ve yaşamsal olmak üzere birçok ayrımcılık

yapılmaktadır. Çocuklara uygulamalı medya etkinlikleriyle farklı bakış açıları yakalamaları ve medya etkinlikleriyle ne tür ayrımcılıkların yapılabileceği öğretilmelidir.

3.Çocuklar çözümün içinde olmalıdır: Çocuğa rağmen çözüm üretmek güçleşmektedir. Çocuklar kendi ihtiyaç duydukları konuları ve pratik çözümleri bulabilmektedirler. Katılımcı demokrasi kavramıyla; çocukların çözümün bir parçası olması ve onların yansız bakış açılarıyla uygulamalı etkinliklerin içinde olmaları, üretilebilirlerdir.

4.Mesajlar arasındaki dinamikler: 1958 yılında yapılan masum bir çizgi film olarak algıladığımız “Şirinler” çizgi filminin komünizmi anlattığı çok yaygın bir tartışma konusudur (Kural 2011). O günün çocuğu, bugünün yetişkini olan bireyler, bu çizgi filmi severek izlediklerini söylerken, dünyada bugün komünizm azalmıştır. Zaten 4-6 yaşındaki çocuk onu olduğu gibi algılar, içeriğini analiz etmez. Çünkü o çağda geriye doğru düşünemez. İlkokul çağına gelmiş çocukların, bu mesajı kim üretti? Bu mesajda ilgimi çekebilmek için ne tür teknikler üretildi? Bu mesajı diğer insanlar benim algıladığımdan daha farklı olarak nasıl algılamış olabilirler? Bu mesajda hangi yaşam biçimlerine, değerlere ve görüşlere yer verilirken hangileri göz ardı edilmiştir? Bu mesaj niçin gönderilmiştir? Sorularına cevap aranan eğitim ortamları yaratılır (Jols&Thomas 2008: 27 ak: İnal 2011:420,425). Çocukların sanal dünyanın farkına varmasını ve gerçek dünyayı doğru olarak algılamasını sağlar.

5.Tüketim dünyası: Medyanın özellikle 25. kare uygulamalarıyla (Bilen 2011) gençlerin ve çocukların tüketim dünyasına çekilmesi, aslında medyanın bilinçaltına inen en önemli güç kaynaklarından biri olduğuna işaret eder. Rüya körleşmesi de buna benzer bir durumdur. Çok televizyon izleyen ve izlerken uyuyakalan kişi artık rüya göremez olur (Rigel 2000). Bu tür baskılardan kurtulmak için çocukların; boşa, aşırı ve kaynak eriten tüketim çarkının neden ve nasıl döndüğü konusunda bilinçlenmesi bir gerekliliktir (İnal 2011: 424).

6.Etkili kullanım: Yararının çok olduğuna inanılan İnternet vb. ortamlarda uzun süre kalmak yerine, kısa sürede internetten ihtiyaçlarını gidermeleri öğretilmelidir. Çocuklar tesadüfi de olsa İnternetin ortamında kaybolmamalıdır. Verilen İnternet ödevleri direkt adresiyle birlikte verilmeli hatta burada kalınma süresi dahi eğitimci tarafından belirlenmelidir. Çocukların İnternet üzerinde kalma süreleriyle ilgili alışkanlıklar kazanmaları sağlanmalıdır. Bu arada aileleriyle birlikte çocukları aktif ve pratik toplumsal ilişkilere yönlendirerek, çocukların kendileri olmaları sağlanmalıdır.

7.Çocukların temsil edilmesi Gereği: Çocuklar birçok yetişkinden daha kıvrak medya araçlarını kullanmakta ve çözmektedir. Nüfusun önemli bir kesimini oluşturan çocuklara göre hazırlanan medya okur yazarlığı hem medyaya hem de çocuklara çok şey katabilir. Çocuk odaklı habercilik çok önemli bir konudur. Çocuklara verilecek medya okuryazarlığında medyanın çocuğu doğru temsil edip etmediği konusunda da gerek ana-babalarda gerekse çocuklarda duyarlılık yaratılmalıdır.

Türkiye'nin her köşesinden gelen 81 il temsilcisi çocuk “Medyada Sorunlar” başlıklı çalışma grubunda “Çocuklar medyada katılım hakkına ne kadar sahiptir?” sorusunu tartışmışlardır.

SONUÇ:

Çocuklar medyadan etkilenmektedir. Medya; toplumun çocuklara olan ilgisi, ailelerin “her şey çocuk için” yaklaşımı esasında çocukları haberde, reklamda, reytingde kullanma konusunda medyayı heyecanlandırmış ancak yine aynı medya çocuğa gelişinceye kadar korunması gereken insan yavrusu olarak bakamamıştır.

Çocukların özellikle şiddet unsuru içeren dizi ve filmlerden uzak tutulmalı, olumlu mesajlar veren yayınları izlemelerinin sağlanması ve bunun da günde 2-3 saat aralıklarla en fazla 1,5 saat olması gerekmektedir. İlkokul çağı çocuklar için ailelerinde katılacağı beyin fırtınası uygulamaları gerçekleştirilebilir. Medya çocukları etkilemektedir. Ama eğitim hem medyanın içeriğini dolduranlar hem de medyayı tüketenler için gerekmektedir.

İlkokuldan itibaren başlatılan medya okuryazarlığı derslerinin etkileri uzun süreçte görülecektir. Ancak bugün için 0-6 yaş çocukların en korumasız olduğu dönemdir ve bir önlemden hâlâ politik olarak söz edilmemektedir. Medya aracılığı ile ana-babalara bebekleri ve okul öncesi çocukları korumayla ilgili uyarılara yer verilmelidir.

Medya çocuk etkileşimi ile ilgili sivil toplum örgütleri yok denecek kadar azdır. Eğer bu sayı artırılabilirse çocukları medyadan koruma, hatta çocuklar için yararlı hâle getirme çalışmaları daha da bir ivme kazanacaktır.

Çocuklar kendilerini ilgilendiren durumlarla ilgili mutlaka koruyucu eğitimler almalıdır. Aynı zamanda üretilecek politikaların içinde olmalıdır.

KAYNAKÇA

- 1-<http://www.bilgispot.com/7078/medya-nedir-medyanin-gorevleri-nelerdir/> (2011).
- 2-Ülgen, Gülten ve Emel, Fidan (1991), **Çocuk Gelişim** 7.Baskı, İstanbul: Millî Eğitim Basımevi.
- 3-<http://tr.wikipedia.org/wiki/Siyaset> (2011).
- 4-Öztanrıöver, S. (2008), **Basın Açıklaması** <http://www.cocuk-gelisimi.com/haber/96-cocuk-guvenligi-cocuklari-sanal-dunyadan-koruyun.html> (2011).
- 5-Tekinalp, Ş. A. ve Akkor Gül (2011), “Eleştirel Medya Okuryazarlığında Anahtar Kavramlar: Okullarımızdaki Medya Okuryazarlığı Programı.
[http://www.cocukvakfi.org.tr/resource/docs/kongre_yayinlari/13_Cocuk_Haklari ve Medya el Kitabi.pdf#page=143\(2011\)](http://www.cocukvakfi.org.tr/resource/docs/kongre_yayinlari/13_Cocuk_Haklari_ve_Medya_el_Kitabi.pdf#page=143(2011))
- 6-<http://www.cocukvakfi.org.tr>
- 7-İNAL, Kemal (2011), **Çocuk Hakları ve Medya** “Çocuklar Niçin Medya Okuryazarı Olmalı”, **I. Çocuk Hakları Kongresi**, Yayın dizi:13. İstanbul: Çocuk Hakları Yayınları.
[http://www.cocukvakfi.org.tr/resource/docs/kongre_yayinlari/13_Cocuk_Haklari ve Medya el Kitabi.pdf#page=143\(2011\)](http://www.cocukvakfi.org.tr/resource/docs/kongre_yayinlari/13_Cocuk_Haklari_ve_Medya_el_Kitabi.pdf#page=143(2011))
- 8-Rigel N(2000) Rüya Körleşmesi, İstanbul: Der Yayınları.
- 9-Bilen İ.(2011)25. Kare Tekniği Nedir? <http://www.ezberbozanbilgiler.com/bilim/item/270-25-kare-teknigi-nedir?.html>
- 10- Timisi, N. (2011), Medyada Çocukları Koruyucu Önlemler.
[http://www.cocukvakfi.org.tr/resource/docs/kongre_yayinlari/13_Cocuk_Haklari ve Medya el Kitabi.pdf#page=1431](http://www.cocukvakfi.org.tr/resource/docs/kongre_yayinlari/13_Cocuk_Haklari_ve_Medya_el_Kitabi.pdf#page=1431)
- 11- (<http://www.sosyalhizmetuzmani.org/cocukhaklarishu.htm> (10.08.2007).
- 12-Mora, Nejla (2011), Medya ve Çocuk <http://www.sosyalhizmetuzmani.org/medyacoc.htm> (2011).
- 13-KURAL, Nil (2011), **Şirinlerin Kapitalist Dünyaya İmtihani**. Milliyet Gündem Gazetesi.
[http://gundem.milliyet.com.tr/sirinlerin-kapitalist-dunyaya-imtihani-/gundem/gundemdetay/06.08.2011/1423256/default.htm\(5. Ağustos.2011\).](http://gundem.milliyet.com.tr/sirinlerin-kapitalist-dunyaya-imtihani-/gundem/gundemdetay/06.08.2011/1423256/default.htm(5. Ağustos.2011))